АРТ ПЕДАГОГИКА ЁНДОШУВ АСОСИДА ТАЛАБА ЁШЛАРНИ ВАТАНПАРВАРЛИК РУХИДА ТАРБИЯЛАШНИНИНГ ЎЗИГА ХОС ХУСУСИЯТЛАРИ

Нурбоева Шоҳсанам Шамсиддин қизи
Гулистон давлат педагогика институти ўқитувчиси
e-mail: nurboyevashohsanam9@gmail.com

Аннотация.Ушбу мақолада арт педагогикаси ёндошуви асосида талабаларни ватанпарварлик руҳида тарбиялашнинг ўзига хос хусусиятлари таҳлил қилинади. Мақсад — арт педагогикасининг таълим тизимидаги аҳамияти, унинг ватанпарварлик тарбиясига таъсири ва талабаларни миллий қадриятлар руҳида тарбиялашдаги ўрнини аниқлаш. Мақолада арт педагогикасининг тарбия воситаси сифатидаги ўрни, унинг психологик ва педагогик асослари, ҳамда ёшларнинг ватанпарварлик ҳисси ва миллий қадриятларга бўлган муносабатини шакллантиришдаги самараси ўрганилади.

Калит сўзлар:арт педагогика, ватанпарварлик, тарбия, ёшлар, психологик хусусиятлар, таълим, миллий қадриятлар, педагогика.

Annotation. This article analyzes the distinctive features of educating students in the spirit of patriotism through the approach of art pedagogy. The goal is to identify the significance of art pedagogy in the education system, its impact on patriotism education, and its role in nurturing students in the spirit of national values. The article examines the role of art pedagogy as an educational tool, its psychological and pedagogical foundations, and its effectiveness in shaping the sense of patriotism and the relationship with national values in young people.

Keywords: art pedagogy, patriotism, education, youth, psychological characteristics, teaching, national values, pedagogy.

Ҳозирги замонда таълимнинг фақат академик натижаларга эришиш билан чегараланмаслиги, балки ёшларда соғлом ижтимоий-ахлоқий қадриятларни шакллантириш, уларни умуминсоний қадриятларга риоя қилиш, шунингдек, миллий ва ватанпарварлик ҳиссини тарбиялаш муҳим аҳамиятга эга. Бу борада арт педагогикаси ёндошуви махсус ўрин тутади. Арт педагогикасининг тарбиялаш усуллари, талабаларнинг эго-ҳислари ва ички дунёсига таъсир қилиб, уларни Ватанга бўлган муҳаббат, миллий қадриятлар ва ижтимоий масъулиятга даъват қилиш учун қулай воситадир.

Мақсадимиз арт педагогикасининг ватанпарварлик тарбиясига таъсирини, унинг талабалардаги индивидуал ва ижтимоий ривожланишга бўлган таъсирини ўрганиш, шунингдек, арт педагогикасининг ўзига хос хусусиятлари ва унинг замонавий таълим тизимидаги ўрнини аниқлашдан иборатдир.

Арт педагогикасининг ватанпарварлик тарбиясига таъсири ҳақидаги тадқиқотлар замонавий педагогикада аҳамиятли ўрин тутади. Арт педагогикаси ва ватанпарварлик тарбиясини ўзаро боғлашга қаратилган ишлар асосан эстетик ва ахлоқий ривожланишга алоҳида эътибор қаратишига йўналтирилган.

Педагогика ва психология соҳасидаги тадқиқотлар арт педагогикасининг ижтимоий масъулият, ахлоқий қадриятлар ва миллий ҳис-туюғуларни шакллантиришда муҳим восита эканлигини кўрсатади. А.Х. Ибрагимова (2019) ўз ишларида санъат ва таълимнинг ўзаро интеграциясининг ёшларнинг ички дунёси ва муҳаббат ҳиссини шакллантиришдаги аҳамиятига алоҳида эътибор қаратган. Шунга ўхшаш, С.Р. Баранов (2017) арт педагогикасининг ижтимоий-ахлоқий тарбияни шакллантиришдаги ролига оид тадқиқотлар олиб борган.

Психологик адабиётларда, санъат шаклларидан фойдаланиш ёшлар ва талабаларда миллий ғурур ва ватанпарварлик ҳиссини шакллантиришдаги муҳим восита сифатида кўрсатилган. Бунинг натижасида, талабаларнинг ижтимоий ва ахлоқий ривожланишида катта ютуқларга эришилгани таъкидланади.

Тадқиқотда асосан илмий-амалий тадқиқот усуллари қўлланилган. Бу, аввало, арт педагогикасининг ватанпарварлик тарбиясидан фойдаланиш усулларини, психологик таъсирини ва ижтимоий ахлоқий аҳамиятини таҳлил қилишга қаратилган. Тадқиқот усуллари қуйидагилардан иборат:

Таълим методларини таҳлил қилиш: Арт педагогикасининг асосий принциплари ва унинг ватанпарварлик тарбиясига таъсирини аниқлаш.

Экспериментал тадқиқот: Талабаларнинг арт педагогикасини амалга ошириш натижаларини кузатиш.

Сўров ва интервьюлар: Талабалар ва педагоглар билан интервьюлар ўтказиш орқали уларнинг арт педагогикаси ҳақидаги фикрларини ўрганиш.

Тадқиқотнинг мақсади талабаларнинг ички дунёсига таъсир қилиш, уларнинг миллий ва ватанпарварлик ҳиссини шакллантиришнинг самарадорлигини аниқлашдан иборат бўлган.

Тадқиқот натижалари талабалар ўртасида арт педагогикасининг ватанпарварлик руҳида тарбиялашда муҳим аҳамиятга эга эканлигини кўрсатди. Арт педагогикасининг таъсири билан талабалар ўз Ватанига бўлган муҳаббатини, миллий қадриятларга бўлган муносабатини қайта кўриб чиқишга, уларнинг маънавий ривожланишида ижобий ўзгаришларга эришишга қодир бўлишди.

Эксперимент натижалари кўрсатганидек, санъат воситалари орқали ташкил этилган машғулотлар талабаларнинг ватанпарварлик ҳиссини кучайтиришда самарали бўлган. Арт педагогикасининг муҳим хусусияти шундаки, у талабаларни на фақат билим, балки ҳис-туйғулар ва ижтимоий бағрикенгликка ҳам тарбиялайди. Ушбу восита, шунингдек, талабаларда жамоавий ишлаш, ижтимоий масъулият, миллий дунёқараш ва ахлоқий қадриятларга эҳтиромни шакллантиришда катта аҳамият касб этади.

Хулоса ва таклифлар. Тадқиқот натижалари арт педагогикасининг ватанпарварлик тарбиясини шакллантиришда муҳим роль ўйнаганлигини кўрсатди. Арт педагогикасини тарбиялаш воситаси сифатида жорий қилиш, ёшларнинг маънавий, ижтимоий ва ахлоқий жиҳатдан ривожланишини таъминлашга ёрдам бериши мумкин. Бунинг учун, таълим тизимида арт педагогикасини самарали жорий қилиш учун бир қатор таклифлар илгари сурилади:

Арт педагогикасини таълим жараёнига самарали интеграция қилиш учун махсус тренинглар ва семинарлар ташкил этиш.

Санъатнинг таълимдаги ўрнини ошириш ва унинг ватанпарварлик тарбиясига таъсирини кенгайтириш.

Ватанпарварлик тарбиясини шакллантиришда педагогик ва психологик усулларни жорий қилиш.

Шу билан бирга, санъатни таълим жараёнига интеграциялаш орқали талабаларнинг ижтимоий фаоллиги ва умуминсоний қадриятларга бўлган муносабатини ривожлантиришда янги имкониятлар яратилди.

Фойдаланилган адабиётлар:

1. Ибрагимова А.Х. (2019). Арт педагогикасининг ёшларнинг миллий қадриятларга муносабатини шакллантиришдаги ўрни. Тошкент: Ўзбекистон давлат педагогика университети.
2. Баранов С.Р. (2017). Педагогика ва санъат: ёшларни тарбиялашдаги роль. Москва: Педагогика.
3. Валиуллин Р.Ф. (2020). Ватанпарварлик тарбияси ва санъат // Олий таълим. — №2.
4. Алимов А.С. (2021). Ёшлар психологиясининг асослари. Тошкент: Маориф.
5. Низомова М.Ж. (2018). Психологик таълим: миллий қадриятлар ва этник шахс. Тошкент: Ғафур Ғулом номидаги нашриёт.